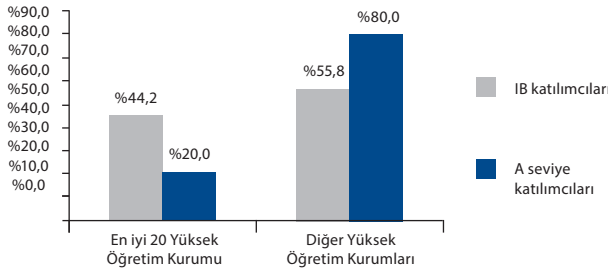

Afrika, Avrupa ve Orta Doğu bölgesindeki IB programlarının etkisine dair yapılan araştırmanın başlıca bulguları

Uluslararası Bakalorya (IB) Küresel Araştırma Departmanı, IB'nin dört programı olan İlk Yıllar Programı (PYP), Orta Yıllar Programı (MYP), Diploma Programı (DP) ve Kariyer Odaklı Sertifika (CP) programlarının etkisini ve sonuçlarını inceleyen sıkı çalışmalar üretmek için dünya çapından üniversitelerle ve bağımsız araştırma kurumlarıyla iş birliği yapar. IB Araştırma Departmanı'nın araştırma konuları şunları ve daha fazlasını kapsar: standart uyumlaştırma, program uygulamaları, öğrenen profili ve öğrenci performansı. Ek olarak, IB'den tamamen bağımsız olarak çalışan birçok araştırmacı, IB programlarının etkilerine dair kalite çalışmaları yapar.

Aşağıdaki bulgular, hem bağımsız hem de IB kaynaklı dergi makalelerinden ve araştırma raporlarından alınan örneklerle oluşturulmuştur.

Birleşik Krallık'ta, DP öğrencilerinin A seviyesindeki öğrencilere kıyasla en iyi 20 Yüksek Öğretim Kurumuna kaydolma, çoğu derste birinci sınıf onur derecesi alma, daha iyi üçüncü yıl devamlılık oranı ortaya koyma, Yüksek Öğretim Kurumlarından ayrıldıklarında ileri eğitime devam etme (ve daha yüksek bir derece için eğitime devam etme) ve yüksek lisans seviyesinde işlerde ve daha yüksek gelir sağlayan mesleklerde istihdam edilme oranları daha yüksektir. (Yüksek Öğretim İstatistikleri Kurumu 2011)

Şekil 1: Sahip olunan kalifikasyona ve Yüksek Öğretim Kurumu türüne göre Birleşik Krallık'taki tam zamanlı birinci derece katılımcılar, 2008/2009. Örnekleme, 165 Yüksek Öğretim Kurumundan 423.455 tam zamanlı katılımcıyı kapsar. Bunlardan 6390'ı (%1,5) IB kalifikasyonuna ve %67,5'i A seviyesine veya dengine sahipti.

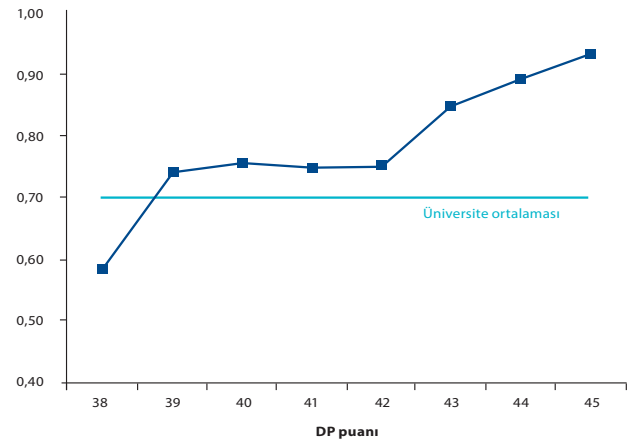
Ofqual'ın **Birleşik Krallık'taki A seviyesiyle diğer 19 müfredatı/sınavı karşılaştırdığı raporunda (2012), DP materyalleri birçok alanda yüksek itibar görmüştü. Yüksek Seviye matematik** sınav sorularının, iyi yazılmış ve yapılandırılmış olduğu ve öğrenciler arasındaki farklılıkların mükemmel şekilde ortaya konulmasını sağladığı ifade ediliyordu. Çoğu sorunun uzun ve yapılandırılmamış oluşu, içeriğin yüksek teknik seviyesi ve kağıtların gerektirdiği süre, talebin bu seviyede oluşuna katkıda bulunan başlıca etmenler olarak görüldü. İncelenen tüm **İngiliz** kalifikasyonlarından, AQA A seviyesi ve DP, temel ve tercihe bağlı öğeler arasında iyi bir denge kurmalarıyla, bağımsız düşünmeyi ve araştırma becerilerini teşvik etmeleriyle, sunulan konu yelpazesıyla ve de genişlikle derinliğin birleşimiyle öne çıktı. IB'nin kültürlerarası farkındalığa ve keşfedilmemiş metinlerin yakından incelenmesine yönelik gerekliliklerine de dikkat çekildi. Öğrencilerin dersler sayesinde yüksek beceriler ortaya koyması ve aynı anda hem daha düşük hem de daha yüksek başarı düzeyleri olan öğrencilerin erişimine açık bir dilin kullanılması ve öğrencilerin çeşitli gelişmişlik seviyelerinde cevaplar verebilmelerine yönelik mükemmel fırsatlar sunması nedeniyle DP **geçmiş** değerlendirmelerinden övgüyle bahsedildi.

Londra Üniversitesi Eğitim Enstitüsü, **DP öğrencilerinin A seviye öğrencilere kıyasla ortaya koyduğu Birleşik Krallık** üniversite derecesi performansına dair bir çalışma gerçekleştirdi. Rapor, DP öğrencilerinin, benzer gözlenen özellikleri bulunan ve aynı üniversitede aynı dersi alan A seviye öğrencilere kıyasla ortalamada daha iyi performans gösterdiğini ortaya koyuyor (bu durum gözlenmeyen etmenlere de bağlı olabilir). Puanları 30 civarında seyreden DP öğrencileri, A seviye öğrencilerle benzer performans göstermektedir; ancak 37 puan ve üzerinde ortalamaya sahip DP öğrencilerinin, ikinci sınıf derece veya daha iyisine ulaşma olasılığı yüzde 5,4 oranında daha yüksektir. (Green ve Vignogles 2011)

Hollanda hükümetinin DP pilot projesinin politika analizinde, Prickarts bazı sorunlara rağmen devlet okullarında DP'nin "orta sınıf ailelerin çocukları için daha 'eşitlikçi' fırsatlar" sunduğunu ifade eder. (Prickarts 2010: 240)

Öğrencilerin önceki DP başarısı ve Birleşik Krallık Cambridge Üniversitesi'ndeki sınavlarda elde ettikleri sonuçlar arasındaki ilişkileri inceleyen bağımsız bir çalışma gerçekleştirildi. Fen Bilimleri alanında, "39 veya üstü toplam puanlar, ortalamadan daha yüksek II.1 veya Birinci [olabilecek en yüksek iki sınav sonucu] olasılığı vermektedir, bu olasılık 42 üzeri puanlarda daha da belirgin ölçüde artmaktadır." (Parks 2011: 3)

Türkiye'deki 11 özel okulda DP eğitimi veren 154 eğitimcinin katıldığı bir anket, bu okullardaki personelin genel olarak DP'ye değer verdiğini ve öğrenciler için söz konusu olan değerinin de

Şekil 2: Bir DP öğrencisinin toplam DP puanının bir sonucu olarak Cambridge Üniversitesi fen derslerinde ikinci veya birinci sınıf derece almasına yönelik gözlenen olasılık. Yatay açık mavi çizgi, üniversite çapındaki ortalama olasılığı gösterir. N=568 2005 ile 2009 arasında kabul edilenler.

farkında olduğunu gösteriyor. Alınan sonuçlar: %69'u, DP'nin okulun hedeflerine uygun olduğuna *katılıyor* veya *kesinlikle katılıyor* ve bu da ihtiyaç ve arzın birbirine uyduğunu gösteriyor; %75'i IB öğrencilerinin uluslararası bir eğitim aldığına *katılıyor* veya *kesinlikle katılıyor* (en çok çift vatandaşlığı olanlar ve Türkler katılıyor) ve sadece %46'sı daha önce bir çeşit IB eğitimi almışlardan oluşuyor. Tavsiyeler arasında şunlar yer alıyor: daha etkili okullar arası iletişim ve paylaşım; çevrimiçi müfredat merkezinin kullanımının teşvik edilmesi; yıllık ulusal IB Gün'üne daha çok katılım ve bu günden daha çok fayda sağlanması; başlıca kritik konularda kültürel anlayıştaki tutarsızlıkların araştırılması. (Halicioğlu 2008)

ACS International Schools altı yıl boyunca **Birleşik Krallık**'taki üniversite kabul görevlilerinin tutumları hakkında anket yaptı. 2011 yılı anketi ABD'den ve **14 Avrupa ülkesinden** toplam 112 üniversite kabul görevlisini de içeriyordu. Sonuçlar, Birleşik Krallık, ABD ve Avrupa'nın tüm bölgelerinden katılımcıların çoğunun, IB **diplomasını** diğer derecelerden daha değerli bulduğunu ve öz yönetimden yaratıcılığa, dokuz özelliğe kıyasla daha yüksek puanladığını ortaya koyuyor. (ACSIS 2011)

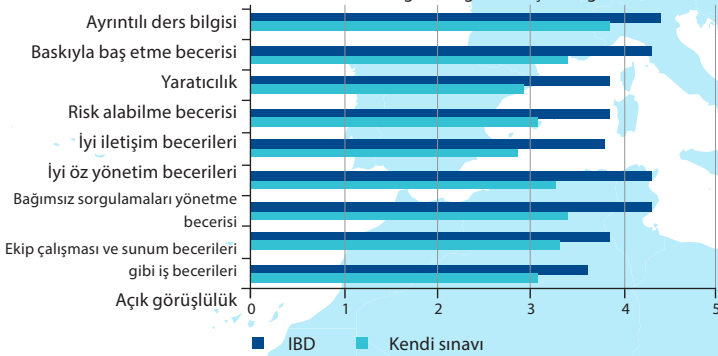
Uluslararası Okullar Değerlendirmesi (ISA) dâhilindeki **PYP** ve **MYP** öğrenci performansı analizinde, **Avrupa** ve

Amerika bölgelerinde IB topluluğunun performansı, dört ISA değerlendirme alanının tamamında büyük bir marjla IB öğrencisi olmayan toplulukların performansını geride bıraktı (etki büyüklükleri 0,12 ila 0,75 arasındadır) ve IB öğrenci performansı tek bir istisna ile tüm sınıf seviyelerinde dört ISA değerlendirme alanının tamamında IB öğrencisi olmayanlarla eşitti veya onlardan daha iyiydi. **Afrika**'da karşılaştırma gruplarının %75'inde, IB öğrencileri, değerlendirilen dört alanın tamamında IB öğrencisi olmayanların performansını geride bırakmıştır (etki büyüklükleri 0,16 ila 0,60 arasındadır) ve IB öğrenci performansı tüm durumlarda IB öğrencisi olmayanlarla eşitti veya onlardan daha iyiydi. Dünya çapında yapılan çalışmada en iyi performans gösteren IB okullarının %62'si Avrupa veya Afrika'dandı; halbuki örneklemin sadece %43'ü bu bölgelerdendi. (Tan ve Bibby 2012)

Avrupa'daki bir uluslararası okulda yapılan vaka çalışması, öğretmenlerin **PYP** bünyesinde "sorgulama temelli öğretimi kucaklama ve benimseme"de başarılı olmaya katkıda bulunduğunu düşündükleri kişisel, profesyonel ve çevresel etmenleri ortaya koydu (s 48). Önemli kişisel etmenler: çocukların sorgulama sürecine katılmasına değer verilmesi (net bir yapı/çerçeve sunuyor olması gerekli); "hepimiz öğrenen bireyleriz" fikrinin kucaklanması, öz yeterlilik inancı, açık görüşlülük, esneklik ve olumlu tutum. Profesyonel etmenler: eğitim ve profesyonel gelişim. Çevresel etmenler: dönüşümlü düşünme ve tartışmanın teşvik edilmesi, planlama için zaman ve esneklik, profesyonel gelişim fırsatları, tüm okul topluluğunun (veliler dâhil) desteği, yönetici/koordinatör kullanılması. (Veikoso Twigg 2010)

Türkiye'de **PYP**'ye ilişkin olarak öğretmenlerin görüşlerinin alındığı bir çalışmada, 4 okuldan 14 okul öncesi öğretmenine yarı yapılandırılmış görüşmelerde programın güçlü ve zayıf yanları ile uygulama ve iyileştirmeye dair görüşleri soruldu. Cevaplayanlar, programın en önemli güçlü yanlarının şunlar olduğunu belirtti: çocuklar uluslararası farkındalığa sahip dünya vatandaşları olarak eğitiliyor; program, araştırma ve sorgulama temelli ve çocuk odaklı; ölçme ve değerlendirme çalışmaları amaca uygun şekilde kullanılıyor; öğretmenler uygulamada esnekliğe sahipler ve de program bireylere yaratıcılıklarını kullanma imkânı veriyor. (Güler ve Yaltrık 2011)

Avrupa ana sınav sistemi, baskın şekilde okul diploması
1 = Değerli değil ... 5 = Çok değerli

Şekil 3: 31 Avrupa üniversitesinin kabul görevlilerinin "Ülkenizdeki ana sınav sistemiyle IB diplomasını karşılaştırdığınızda, aşağıdakilerin ne derece güçlü öğeler olduğunu ifade edersiniz?" sorusuna ilişkin puanlamalarının karşılaştırması.

Bu bilgi sayfası, IB tarafından yürütülen veya yaptırılan araştırmaların yanı sıra, yakın dönemli bağımsız çalışmalardan elde edilen bulguların kısa örneklerini çıkarmayı amaçlar. IB hakkında sahada bulunan tüm araştırmaları temsil etme amacı yoktur. Tüm araştırmalarda olduğu gibi, bulgular çalışmaların yer aldığı belirli bağlamlara yerleştirilmelidir. Yine de bu belgeden, bölgedeki IB programlarının etkisi üzerine yapılan araştırmaların çoğunun yoğun olarak DP'ye odaklandığı ve görece az sayıda ülkeye (en çok da Birleşik Krallık'a) yoğunlaştığı anlaşılabilir. Bu, tüm programların farklı bağlamlarda daha fazla araştırılması gerektiğini vurgular.

ACS International Schools. 2011. "Global Horizons: The views of university admissions officers on the student application process". Birleşik Krallık. ACS International Schools. http://www.acs-schools.com/media/131386/2011%20acs_ib_report.pdf.
Green, F ve Vignoles, A. 2011. "An analysis of the degree performance of those entering HE with the international baccalaureate". Birleşik Krallık. Eğitim Enstitüsü, Londra Üniversitesi.
Güler T, ve Yaltrık, I. 2011. "A review of Primary Years Program in early childhood education according to teachers' views". ("Erken Çocukluk Eğitiminde İlk Yıllar Programının Öğretmen Görüşleri ile İncelenmesi") *Eğitim Ve Bilim*, 36 (160), 5 266. Şu adresten alınmıştır: <http://search.proquest.com/docview/1009842014?accountid=50153>.
Halicioğlu, M. 2008. "The IB Diploma programme in national schools: The case of Turkey". *Journal of Research in International Education*, August 2008, 7 5 164-183. doi:10.1177/1475240908091303.
Yüksek Öğretim İstatistikleri Kurumu. 2011. "International Baccalaureate Students studying at UK Higher Education Institutions: How do they fare?". Birleşik Krallık. HESEA.
Office of Qualifications and Examinations Regulation. 2012. *International Comparisons in Senior Secondary Assessment: Full Report*. Birleşik Krallık.. Ofqual.
Parks, G. 2011. "Academic Performance of International Baccalaureate Students at Cambridge". Birleşik Krallık. Cambridge Üniversitesi. Şu adresten alınmıştır: http://www.cam.ac.uk/admissions/undergraduate/research/ib_performance.html.
Prickarts, B. 2010. "Equality or equity, player or guardian? The Dutch government and its role in providing access opportunities for government sponsored international secondary education, 1979-2009". *Journal of Research in International Education*, December 2010, 9 5 227-244. doi:10.1177/1475240910383841.
Tan, L ve Bibby, Y. 2012. *Performance Comparison between IB School Students and Non-IB School Students on the International Schools' Assessment (ISA) and on the Social and Emotional Wellbeing Questionnaire*. Melbourne, Avustralya. Australian Council for Educational Research.
Veikoso Twigg, V. 2010. "Teachers' practices, values and beliefs for successful inquiry-based teaching in the International Baccalaureate Primary Years Programme". *Journal of Research in International Education*, April 2010, 9 5 40-65. doi:10.1177/1475240909356947.